

**normalització
lingüística
a debat**

UNA LLEI PERQUE TOT CONTINUI IGUAL

Encara que tothom ja ho sap, direm una vegada més que l'article tercer de la Constitució espanyola ha vingut a barrer les portes a una possible (?) igualtat real entre les llengües d'aquest Estat i a la normalització de les subjugades. No solament la lletra del dit article, és clar, sinó l'esperit de domini i d'intransigència de què és fruit, ancestral i profund, que es manifesta en totes les actuacions en matèria lingüística dels governants espanyols, de dretes i d'esquerres, del Règim Anterior i del Règim Actual i de tots els règims que hi ha hagut i que hi haurà.

L'article tercer de l'Estatut d'Autonomia de les Illes Balears és una pura deducció d'aquell altre article tercer i per tant el passarem. I ara ve la tercera baula de la cadena jurídic-lingüística: la Llei de Normalització Lingüística que acaba d'aprovar el Parlament balear. Recordem que en un principi n'hi havia que no en volien de Llei de Normalització. Les llengües no es normalitzen a cop de llei sinó amb bona voluntat, deien. Bona voluntat, per cert, que qualsevol pot avaluar fàcilment pegant una simple ullada al funcionament lingüístic de qualsevol conselleria. Però heus ací que una vegada més s'ha produït el miracle de l'Estat de les Autonomies: si uns en tenen n'han de tenir tots.

Aquí la qüestió és la següent: ¿esgota aquesta llei les possibilitats que ofereixen la Constitució i l'Estatut? O més ben dit: ¿amb quina lectura d'aquests dos textos s'ha fet la llei, amb una lectura madrilenya o amb una lectura inspirada per la voluntat de servei als interessos nacionals?. Aquí està el re. Lamentablement ha estat més la primera que la segona, lamentablement s'ha repetit l'error de la llei del Principat, lamentablement no s'ha escoltat ni l'Obra Cultural Balear ni tots els qui deien que calia compatibilitzar fins allà on fos possible la doble oficialitat que imposa la Constitució amb el principi de territorialitat. Calia —i cal— sostenir amb tenacitat que l'oficialitat del català i l'oficialitat del castellà ni són d'igual naturalesa, ni tenen els mateixos fonaments ni tenen les mateixes finalitats. Amb aquest principi es podria conduir

adequadament la doble oficialitat, tendint a fer de la primera (la del català) una oficialitat de caire territorial —encaminada a fer realment del català la llengua del país— i de la segona (la del castellà), una oficialitat de caràcter personal orientada a garantir la validesa de les actuacions individuals dels ciutadans castellanoparlants. Algú em dirà que una llei així en volar cap a Madrid s'hauria estavellat contra el mur ferrís de la incomprensió. Pot ser, però l'obligació del polític i del governant és vetllar pels interessos del poble que representa; si no, caldrà veure al servei de qui o de què està.

Res de tot això hi ha darrera la nostra nouada Llei de Normalització Lingüística, que —llevat d'alguns articles, com els que es refereixen a la toponímia o la retolació pública— és una solemne proclamació de drets individuals i un conjunt de declaracions de bona voluntat i de bones intencions: “normalitzar” el català, “equiparar” les dues llengües i allò que per a alguns és l'aspecte més transcendental de la normalització, la protecció de les modalitats insulars, no fos cas que algun pobler tingués la vel·leïtat de dir *fugir* en lloc de *fogir*. Es una llei ambigua que permet molt, però no obliga a quasi res, per la qual cosa el rendiment que se'n pugui obtenir no depèn tant de la mateixa llei com de la voluntat dels poders executius que han (o no han) d'aplicar-la.

L'únic que tenim davant són interrogants. Centrant-nos en el terreny de l'ensenyament, l'article 18 proclama el dret dels infants a rebre el primer ensenyament en la seva llengua, catalana o castellana. ¿Caldrà a partir d'ara que les escoles que vulguin fer ensenyament en català ho sol·licitin i superin un caramull de tràmits i obstacles, mentre que res d'això no s'exigirà a les escoles que vulguin fer ensenyament en castellà?. ¿Estaran reciclats tots els mestres d'aquí a tres anys, tal com estableix la disposició addicional setena?. Aviat ho veurem. Diuen que feta la llei feta la trampa, encara que en el nostre cas la trampa està parada des de fa molt de temps. I la trampa és que aquí el català sigui legalment possible per a aquells qui el demanin, però per a aquells qui no demanen res —que són la majoria— l'espanyol sigui implacablement automàtic. Així va la normalització.

GABRIEL BIBILONI
Professor del Departament
de Filologia Catalana.